КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра суспільствознавчої освіти

Програма підвищення кваліфікації учителів історії «Організація ігрової діяльності учнів на уроках історії»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти

(протокол № 5 від 15.05.2026 р.)

Завідувач кафедри Галина СОХАНЬ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол №4 від 04.06.2026 р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

І. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Розробник: професор кафедри суспільствознавчої освіти, доктор педагогічних наук, професор Баханов Костянтин Олексійович.

Напрям підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей (знання фахових методик, технологій).

Розроблено на основі типової програми:
Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Модуль 2. Організація освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (Наказ міністерства науки та освіти України № 904 від 12.10.2022 р.).

Термін дії програми: з 01.07.2026 р. до 01.07.2031 року.

Рецензенти:
Танчин Ігор Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільствознавчої освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»;
Васильків Ірина Дмитрівна, старша викладачка кафедри суспільствознавчої освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

В умовах модернізації системи освіти в Україні особливої значущості набувають питання оновлення змісту освіти, що ґрунтуються на компетентнісних засадах, особистісних сенсах здобувачів освіти, інноваційних концептах. Учителі історії виконують важливу роль у формуванні системи цінностей особистості, розвитку її творчих здібностей, ініціативності, критичного мислення, навичок співпраці, саморозвитку та самореалізації. Ефективна реалізація Державного стандарту базової середньої освіти потребує від учителів історії оновлення підходів до реалізації змісту освітньої галузі.

Актуальність підвищення кваліфікації вчителів історії в цьому напрямку підсилюється тим, що в умовах повномасштабного вони виконують важливу місію, що спрямована на реалізацію освітньої, виховної, психологічної, соціальної функцій. Щоб забезпечити кожній дитині доступ до якісної освіти, учителі з урахуванням безпекової ситуації в регіоні організовують освітній процес в очній та/або дистанційній формі навчання. Це потребує від них гнучкості, сформованості цифрових навичок, здатності вивчати запити та потреби здобувачів освіти, знати і застосовувати сучасні підходи і технології організації навчальних занять учнів.

Цільова група: учителі історії.

Обсяг: 15 годин.

Форма навчання: очно-дистанційна.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку учителів історії у їх підготовці до організації освітнього процесу в умовах викликів сьогодення, відповідно до запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Завдання:

- забезпечити знання і розуміння організації ігрової діяльності учнів на уроках історії та оцінювання її ефективність;
- сформувати вміння використовувати актуальний педагогічний досвід організації ігрової діяльності учнів на уроках для впровадження Державних стандартів базової середньої освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться /набуватимуться:

- професійно-педагогічна;
- психологічна;
- емоційно-етична;
- мовно-комунікативна;
- громадянська;
- інформаційно-цифрова;
- компетентність педагогічного партнерства;
- рефлексивна;
- здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати:

Слухач/ка після навчання на цьому курсі:

- організовує ігрову діяльність учнів на уроках історії та оцінює її ефективність;
- використовує актуальний педагогічний досвід організації ігрової діяльності учнів на уроках для впровадження Державних стандартів базової середньої освіти.

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях – індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Програмою передбачено виконання різних видів робіт: вхідне опитування; творче завдання; участь у круглому столі; рефлексія.

Критерії оцінювання. Результати навчання слухачів курсів оцінюються за шкалою «зараховано / не зараховано». Підставою для успішного зарахування є комплексне виконання програми КПК, зокрема відповідність (виступу, презентації, творчої робот тощо) темі і поставленому завданню, сучасним тлумаченням підходів до організації уроків та позаурочної діяльності, повнота і ґрунтовність, доречність і змістовність ілюстрацій та прикладів, самостійність та оригінальність.

Особливості реалізації програми. Реалізація програми передбачає навчання слухачів як у дистанційному, так і в очному форматі. Навчальні заняття у синхронному режимі проводяться з використанням ZOOM, Moodle. Програмою передбачено виконання самостійної роботи. Велику увагу в програмі приділено безпосередній комунікації слухачів один з одним та обміну досвідом кращих практик реалізації сучасних підходів до організації уроків історії.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин, за умови не менше 50 % від загальної кількості.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, платна форма навчання згідно з кошторисом для всіх інших категорій.

3. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою навчання. Формування очікувань	**1**		**1**	
Тема 1. Ігрова діяльність учнів на уроках історії	2	2		
Тема 2. Організація ігрової діяльності учнів при закріпленні і повторенні навчального матеріалу	4		4	
Тема 3. Організація ігрової діяльності учнів при вивченні нового матеріалу	4	2	2	
Самостійна робота. Презентація власного досвіду.	3			3
Вихідне діагностування. Рефлексія	**1**		**1**	
Всього годин:	**15**	**4**	**8**	**3**

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття.

Реєстрація учасників. Вхідне опитування. Ознайомлення з програмою навчання. Формування очікувань учасників. Робота з Google-формами.

Тема 1. Ігрова діяльність учнів на уроках історії

План лекційного заняття

1. Сутність та види ігрової діяльності учнів на уроках історії.
2. Можливості ігрової діяльності учнів для реалізації Державних стандартів базової середньої освіти.
3.Сучасна практика організації ігрової діяльності учнів на уроках історії.

Тема 2. Організація ігрової діяльності учнів при закріпленні і повторенні навчального матеріалу

План практичного заняття

1. Ігри-вікторини та ігри -змагання.
2. Квести.
3. Рольові ігри у навчанні історії.
4. Ігри-моделювання популярних телепередач

Тема 3. Організація ігрової діяльності учнів при вивченні нового матеріалу

План практичного заняття

1. Театралізовані ігри і створення навчального відео на уроках історії в школі.
2. Віртуальні подорожі та екскурсії.
2. Ігрові презентації результатів проєктної діяльності.
3. Ігрові прийоми та нестандартні форми навчальних занять з історії.

Самостійна робота. Презентація власного досвіду організації ігрової діяльності на уроках історії.

Вихідне діагностування, рефлексія.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. 1.В чому полягає суть ігрової діяльності учнів на уроках історії?
2. Які види ігрової діяльності учнів на уроках історії вам відомі?
3. В чому полягають переваги і недоліки ігрової діяльності?
4. Які можливості для реалізації Державних стандартів базової середньої освіти дає організація ігрової діяльності учнів.
5. Як би ви схарактеризували сучасну практику організації ігрової діяльності учнів на уроках історії?
6. В чому полягають особливості організації ігор-вікторин та ігор -змагань ?
7. В чому полягають особливості організації квестів на уроках та позаурочній роботі?
8. В чому полягають особливості організації рольових і ділових ігор у навчанні історії?
9. В чому полягають особливості організації ігор-моделювань популярних телепередач?
10. Як організувати театралізовані ігри на уроках історії в школі?
11. Як організувати роботу зі створення навчального відео на уроках історії в школі?
12. Як організувати віртуальні подорожі та екскурсії?
13. Які форми ігрової презентації результатів проєктної діяльності учнів вам відомі?.
14. Які ігрові прийоми та нестандартні форми навчальних занять з історії ви використовуєте? Чому?

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барнінець О. В. Використання ігор на уроках історії у 7–8 класах / Вступна стаття К. О. Баханова. Харків : Вид. група «Основа», 2011. 141 [3] с. (Б-ка журн. «Історія та правознавство». Вип. 01 (85)).
2. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі / К. О. Баханов. Запоріжжя : Просвіта, 2004. 328 с.
3. Баханов К. Модель навчання у грі // Історія в школах України. 2000. № 10. С. 12–17.
4. Баханов К. Традиції та інновації у навчанні історії в школі. Дидактичний словник-довідник / К. Баханов. Запоріжжя : Просвіта, 2002. 108 с.
5. Вєнцева Н. О. Дискусійні методи на уроках всесвітньої історії. 7–8 клас / Н.Вєнцева. Харків : ВГ «Основа», 2006. 160 с.
6. Желіба О. Використання ігор у навчанні історії // Часопис наукових праць викладачів історико-юридичного факультету. Вип. 2. / Відп. ред. і упорядник Л.М. Мицик. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2008. С. 148–168.
7. Ігри у навчанні історії в школі / Автор-упор. К. О. Баханов. Харків : Вид. група «Основа», 2013. 96 с. (Б-ка журн. «Історія та правознавство». Вип. 10 (118)).
8. Карнацевич В. Інтелектуальні ігри на уроках історії. З досвіду роботи // Історія України/всесвітня історія. 2011. № 47 (735). С. 3–10.
9. Коломоєць С. Художньо-декортивні кросворди як вид наочності // Історія України. 2006. № 45. С. 17–22.
10. Охредько О. Гра – це діяльність. Дидактична гра на уроках історії стародавнього світу / Олег Охредько // Історія в школах України. 2005. № 2. С. 39–43.
11. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. Київ : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
12. Шарко В.Д. Сучасний урок: технологічний аспект / Посібник для вчителів і студентів. Київ, 2006. 220 с.